

การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

สุพิศ บายลายคม*

ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยจำแนกตามคณะ ตลอดจนเพื่อเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ระดับชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ F-test จากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมาตรฐานที่ 6 ความสามารถใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจและยอมรับประเด็น ทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศรองลงมา ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศ ที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบนิสิตทั้ง 3 คณะ โดยรวมพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ส่วนมาตรฐานอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า นิสิตที่ศึกษา คณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศสูงกว่านิสิตคณะวิทยาการจัดการ ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่างกัน

3. จากการศึกษาและเปรียบเทียบ สามารถนำเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี จำแนกเป็น 7 Module ดังนี้ Module 1 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ Module 4 การประเมินสารสนเทศ Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ Module 6 การประยุกต์ใช้สารสนเทศ Module 7 การใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจ

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานุกรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the information literacy of undergraduate students at Kasetsart University (KU) on Si Racha Campus by categorizing into faculties, and to present the format of the lesson content for teaching information skill on a suitable website for undergraduate students of KU on Si Racha Campus. The sample consisted of 361 undergraduate students from first year to fourth year in the academic year 2006. The research instrument was a questionnaire, and data was analyzed by using statistics of percentage, mean, standard deviation and F-test Statistic. The results of this research were as follows:

1. Undergraduate students of KU on Si Racha Campus had the information literacy as a whole at a moderate level. When considering each particular standard, it was found that the students' information literacy was at a moderate level in all standards, ranking from the highest to lowest means were: the 6th standard (The understanding and accepting the issues related to culture, ethic, economy, legislation, and the environment surrounded by information), the 1st standard (Realization of the need for information), the 3rd standard (Ability of information evaluation), the 5th standard (Ability of applying new and former information so as to create the new concept or create the new understanding), the 4th standard (Ability of managing the collected or produced information, and the 2nd standard (Ability of information searching), respectively.

2. The comparison of the information literacy in all standards among undergraduate students from 3 different Faculties showed that there was no significant difference ($p < 0.5$) among students in all Faculties. On comparing each standard, it was found that there was a significant difference ($p < 0.5$) in the 2nd standard (Ability of information searching) between the students from Faculty of Resource and Environment and those from Faculty of Management Sciences. While the other standards and Faculties, no significant differences were found ($p < 0.5$).

3. From the study and the comparison, the format of lesson content for teaching information skill on the website for undergraduate students was presented and categorized into 7 modules: the 1st Module (Significant of Information Literacy), the 2nd Module (Realization of Information Need), the 3rd Module (Information Access), the 4th Module (Information Evaluation), the 5th Module (Information Management), the 6th Module (Apply of Information), and the 7th Module (Understanding of using Information).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปีพุทธศักราช 2546 รัฐบาลไทยได้กำหนดให้เป็น ปีแห่งการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุครบ 48 พรรษา ในขณะเดียวกัน องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ยังได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2546 ถึง 2555 เป็นศตวรรษแห่งการเรียนรู้ (Literacy Decade) ผ่านคำขวัญที่ว่า "Literacy as Freedom" โดยชี้ให้เห็นว่า ผู้ใหญ่มากกว่า 860 ล้านคนทั่วโลก ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่มีเด็กมากกว่า 100 ล้านคน ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ (United Nations, 2003) การขาดความรู้ประหนึ่งขาดเสรีภาพในการดำรงชีวิต ในชีวิตประจำวันจะเห็นได้ว่า บุคคล

ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้หรือไม่มีทักษะในการเรียนรู้จะถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย อีกทั้งความรู้ทางด้านกฎหมาย ซึ่งถือเป็นความรู้ที่ประชาชนในชาติจะต้องรับทราบและถือปฏิบัติ หากไม่ปฏิบัติตามถือว่าละเมิดกฎหมาย โดยบุคคลจะอาจเป็นผู้ไม่รู้ออกกฎหมายนั้นไม่ได้ (ทรงพันธ์ เติมประยงค์, 2547, หน้า 16) ตลอดจนความรู้ในด้านอื่นๆ ที่ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพก็มีความจำเป็นยิ่งเช่นกัน ซึ่งบ่อเกิดแห่งความรู้ต่างๆ มีที่มาจากสารสนเทศที่บุคคลต่างๆ ได้รับนั่นเอง

สารสนเทศนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และยังมีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ระดับ ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของผู้ใช้เปลี่ยนไป ก่อปรกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) (ชาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์, 2548, หน้า 57) การได้รับสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันเวลา จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน การทำงาน การแก้ปัญหา การตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาระดับโดยเฉพาอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรืออุดมศึกษา เนื่องจากการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญ

ปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนและส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งสารสนเทศที่มีไว้ให้ศึกษาค้นคว้ามามีรูปแบบหลากหลาย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วัสดุย่อส่วน สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลซีดีรอม ฐานข้อมูลออนไลน์ และฐานข้อมูลที่ได้มีการพัฒนาขึ้นเอง ทั้งนี้การที่นิสิต/นักศึกษาจะสามารถใช้สารสนเทศในการศึกษาเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นประกอบด้วย เช่น ความพร้อมทางด้านทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ที่ประกอบในการเรียนรู้ ทั้งนี้ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ นิสิต/นักศึกษาต้องเป็นผู้รู้สารสนเทศ (Information Literacy Person) โดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้แก่ รูปแบบของสารสนเทศ หรือลักษณะของสารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ การค้นคืนสารสนเทศโดยใช้เครื่องมือต่างๆ การวิเคราะห์ ประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศที่ได้มาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วจึงให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างทักษะการรู้สารสนเทศดังกล่าว และมีความพยายามที่จะสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้อย่างอิสระและเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีหลายองค์กรได้กำหนดมาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิต/นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังเช่น มาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับอุดมศึกษา และบุคคลทั่วไปของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (Australian and New Zealand Information Literacy Framework, 2004) มาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Libraries, 2001) และมาตรฐานการรู้สารสนเทศของ UCLA (University of California Library Association, 2001)

การรู้สารสนเทศเป็นการสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นประโยชน์ต่อสภาพการเรียนรู้ทุกรูปแบบทุกแขนงวิชา และต่อการศึกษาระดับโดยเฉพาอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ผู้เรียนรอบรู้ในเนื้อหา และขยายความคิดออกไป การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกลไกนำพาคนให้พัฒนาคุณภาพของตนอยู่เสมอ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนานิสิต/นักศึกษาให้มีทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตนั้นมีความสำคัญมาก เพราะผู้สอนไม่สามารถส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นจะต้องรู้ก่อนที่จะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย (รังสรรค์ สุกันทา, 2543, หน้า 18) จะเห็นได้ว่าสถาบันแต่ละแห่งมุ่งสอนให้นิสิต/นักศึกษาคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็น ทำเป็น และฝึกการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อที่จะให้เป็นพลเมืองที่ดี และจรรโลง

สังคม ดังนั้นการรู้สารสนเทศจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมาย ทักษะการรู้สารสนเทศจะทำให้บัณฑิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น บัณฑิตสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (สุจิน บุตรดีสุวรรณ, 2546)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภาคตะวันออก ซึ่งเน้นการเรียนการสอนในสาขาวิทยาการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและวิศวกรรมศาสตร์ มีจำนวนนิสิต 5,317 คน การสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้กับนิสิต/นักศึกษา จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งด้าน ผู้สอน บรรณารักษ์ และผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานที่ให้บริการสารสนเทศ ได้แก่ สำนักหอสมุด หากผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ได้รับทราบถึงความสามารถในการรู้สารสนเทศของนิสิต/ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็น นิสิตส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเนื้อหาบทเรียนการรู้สารสนเทศ บนเว็บไซต์ สำหรับนิสิตดังกล่าวในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการรู้สารสนเทศ ได้ และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสารสนเทศแก่นิสิต เพื่อหาแนวทางหรือวิธีส่งเสริม ให้นิสิตมีทักษะในการเข้าถึง ประเมิน และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตออกไปนั้นบรรลุผลดังปณิธานของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับแผนพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา โดยจำแนกตามคณะ
3. เพื่อเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์สำหรับนิสิต ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

สมมติฐานของการวิจัย

นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 5,317 คน (มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, ฝ่ายการศึกษา, 2549) โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 คณะ จำนวน 361 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คณะของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย คณะวิทยาการจัดการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา และคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ 6 มาตรฐาน (Australian and New Zealand Information Literacy Framework, 2004) ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และกำหนดขอบเขต และลักษณะสารสนเทศที่ต้องการได้
- มาตรฐานที่ 2 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- มาตรฐานที่ 3 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศ และกระบวนการ ในการค้นหาสารสนเทศได้
- มาตรฐานที่ 4 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้
- มาตรฐานที่ 5 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่ และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้
- มาตรฐานที่ 6 บุคคลผู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจและยอมรับประเด็นทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 5,317 คน (มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, 2549) คือ คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 3,534 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา จำนวน 1,358 คน และคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จำนวน 425 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 คณะ จำนวน 361 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 361 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1979 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 303) แลวนำกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้มาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยไม่เป็นสัดส่วน และสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเป็นระบบอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในชั้นต่างๆ ในจำนวนที่เหมาะสม และเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อวัดการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ
2. สร้างแบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ชั้นปี คณะ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถการรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง โดยมีข้อคำถามจำแนกได้ตามดัชนีชี้วัดภายใต้ 6 มาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามห้องเรียน อาคารเรียนประจำ แต่ละคณะของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยเริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2549 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2549 จำนวน 400 ฉบับ ปรากฏว่าเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด 400 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 386 ฉบับ ทั้งนี้จึงได้คัดเลือกแบบสอบถามให้เหลือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 361 ฉบับเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาดำเนินการโดยนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นการประเมินตนเองมาดำเนินการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่ได้รับทำให้ทราบถึงความสามารถการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนในด้านการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์สำหรับนิสิต รวมทั้งเป็นแนวทางแก่บรรณารักษ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการส่งเสริม และพัฒนาให้นิสิตมีทักษะการเรียนรู้สารสนเทศมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

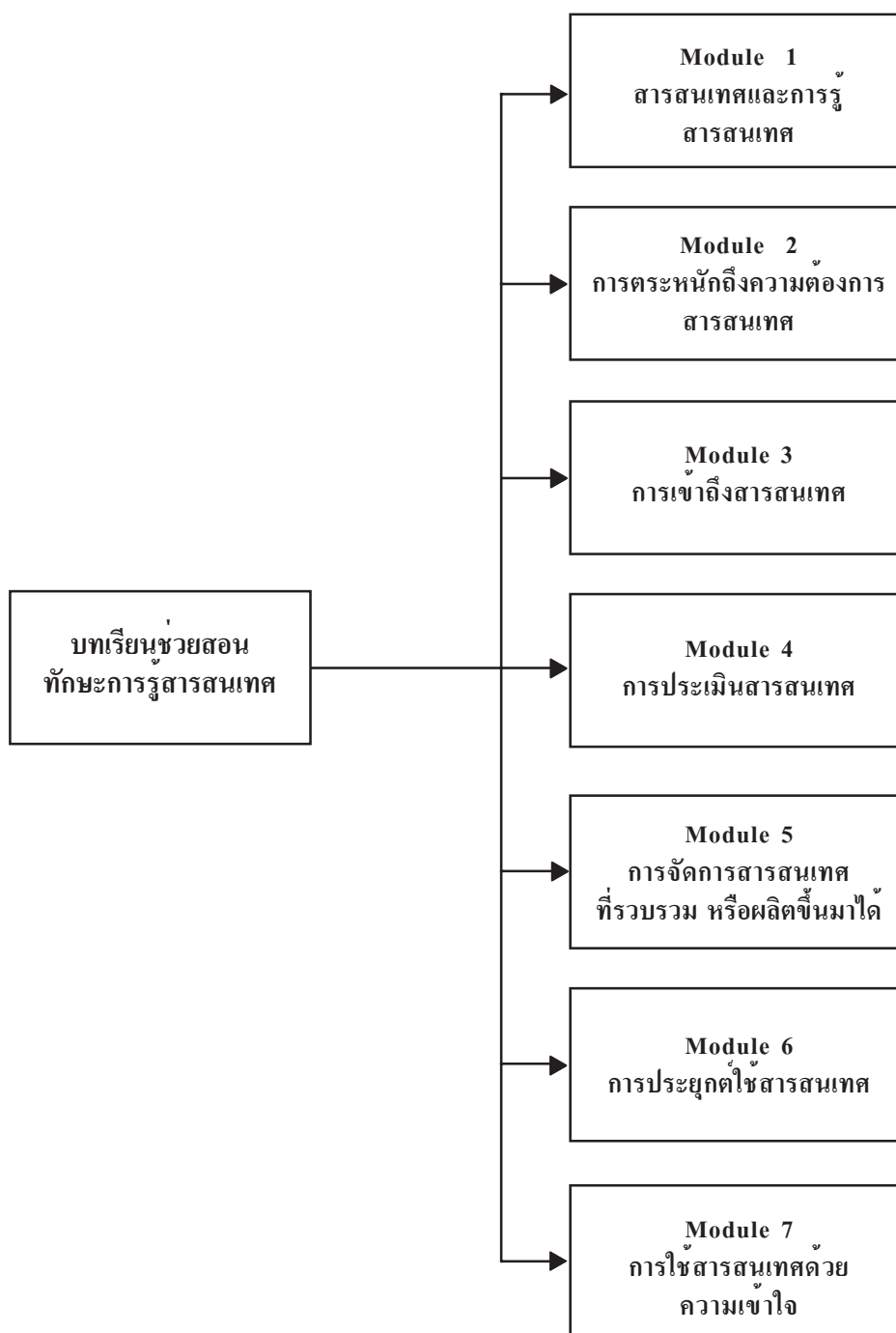
1. จากการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 6 ความสามารถสารสนเทศด้วยความเข้าใจ และยอมรับประเด็นทางวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศ รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ระหว่างนิสิตทั้ง 3 คณะ โดยรวมพบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรฐาน พบว่านิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกันมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนมาตรฐานอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ พบว่า นิสิตที่ศึกษา คณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และคณะวิทยาการจัดการมีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่างกัน

3. จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา สามารถเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียน ช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ได้ดังนี้

รูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศในชั้นเบื้องต้นทั่วๆ ไป จำนวนเป็น 7 Module ได้แก่

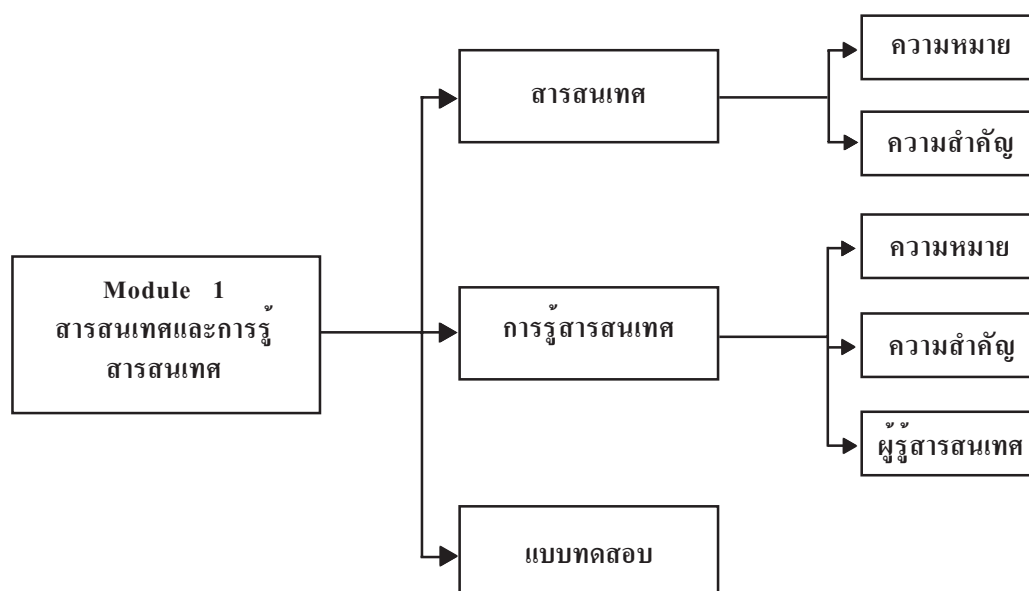
ภาพที่ 1 บทเรียนช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศทั้ง 7 Module

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศในชั้นเบื้องต้นต่างๆ ไป (ปรากฏดังภาพที่ 2) โดยจำแนกเป็น 7 Module ได้แก่ Module 1 สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ เป็นการปูพื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้สารสนเทศ และทราบถึงคุณลักษณะของสารสนเทศ Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้กำหนด/แสดงความต้องการสารสนเทศของตนเองได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถกำหนดลักษณะและรูปแบบของสารสนเทศที่ต้องการได้ Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้แหล่ง

สารสนเทศ วิธีการแสวงหาสารสนเทศ และฝึกทักษะให้ผู้เรียนเลือกวิธีการหรือเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศได้เหมาะสมที่สุด รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศ Module 4 การประเมินสารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนหลักเกณฑ์การประเมินสารสนเทศ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้ค้นคว้ามา Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ โดยสอนให้ผู้เรียนสรุปสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ และจัดระบบสารสนเทศได้ Module 6 การประยุกต์ใช้สารสนเทศ เป็นการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ โดยประยุกต์ใช้สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือผลงานไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ Module 7 การใช้สารสนเทศด้วยความเข้าใจ ต้องการให้ผู้เรียนยอมรับวัฒนธรรม จริยธรรม และเศรษฐกิจทางสังคม และปฏิบัติตามระเบียบ จรรยาบรรณเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศได้ รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายลิขสิทธิ์ได้อย่างถูกต้อง

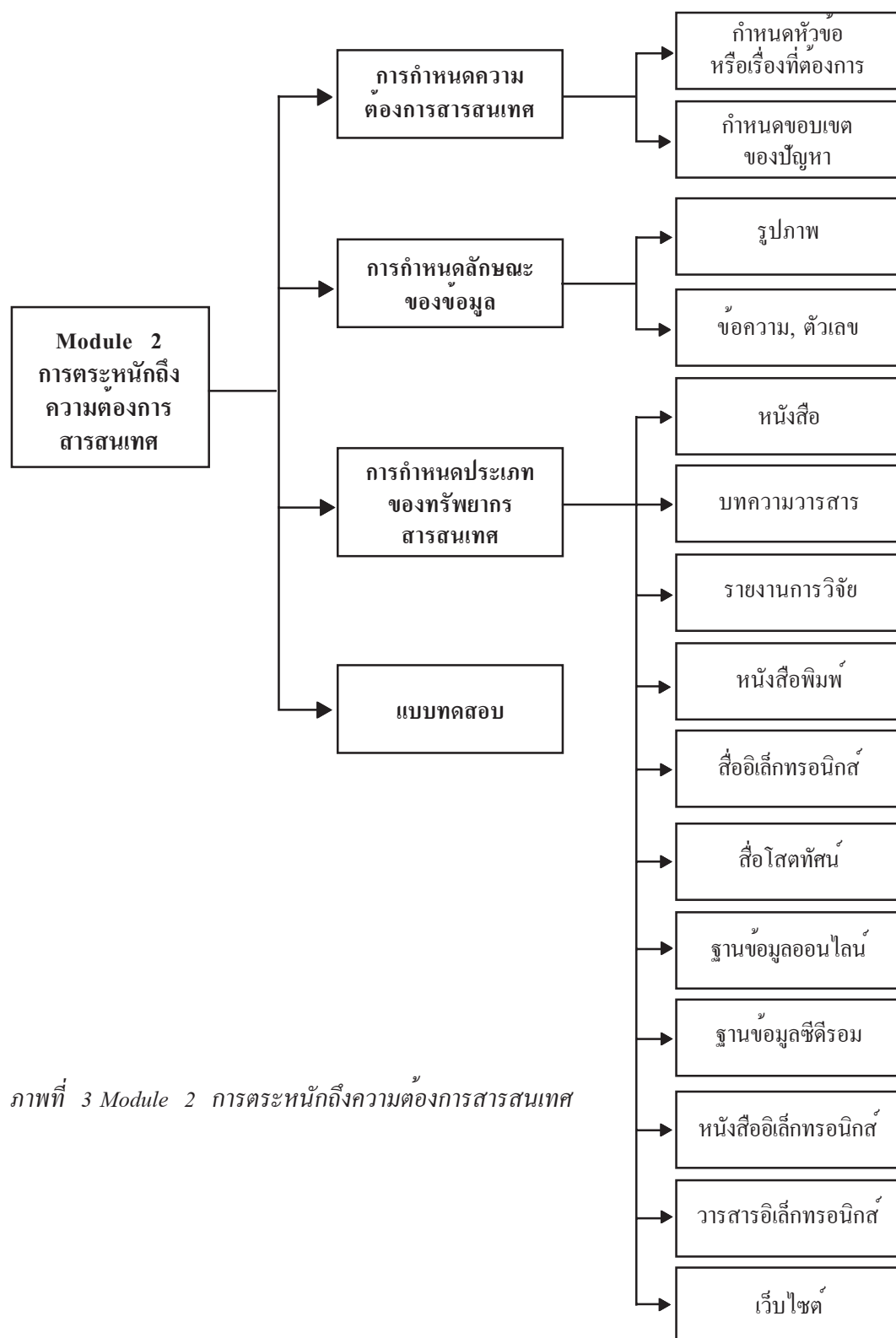
ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ Module ที่ 1 - Module ที่ 7 ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้น จัดลำดับโดยเรียงตามพฤติกรรม การแสวงหาและการใช้สารสนเทศตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบกระบวนการ

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา สามารถเสนอรูปแบบเค้าโครงเนื้อหาบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตปริญญาตรี โดยใน Module 1 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสารสนเทศ ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ คุณลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศ โดยนิสิตจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจใน Module ที่ 1 ก่อนที่จะศึกษาใน Module อื่น ๆ ของบทเรียนช่วยสอน เพื่อให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการค้นคว้าสารสนเทศด้วยตนเอง ปรากฏดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 Module 1 สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ

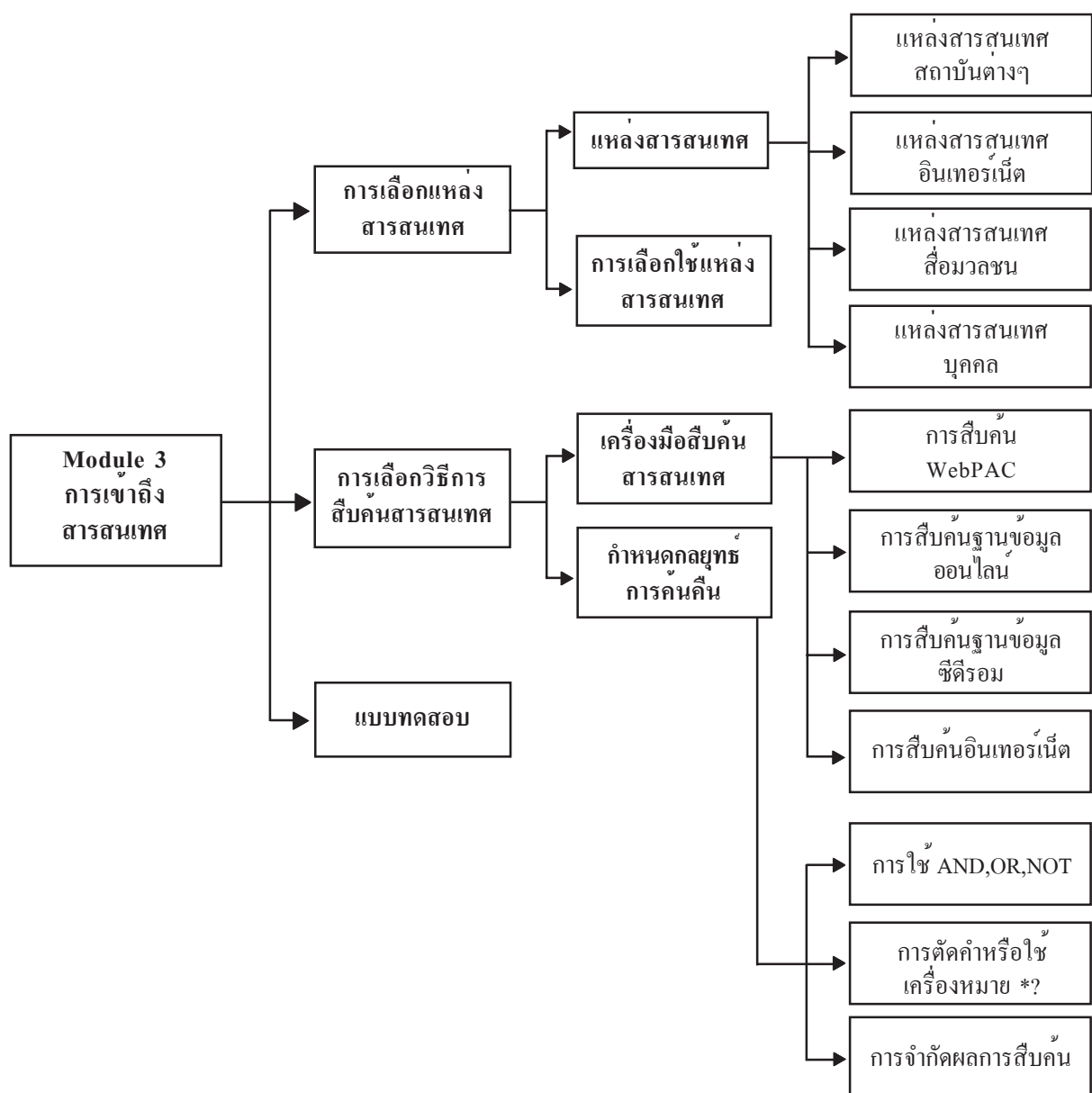
ผลการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.41$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตโดยจัดมาตรฐานที่ 1 เป็นลำดับที่ 2 ซึ่ง ในมาตรฐานนี้ควรจะศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดความต้องการสารสนเทศ การกำหนดลักษณะของข้อมูล และการกำหนดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ปรากฏดังภาพที่ 4

ภาพที่ 3 Module 2 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ

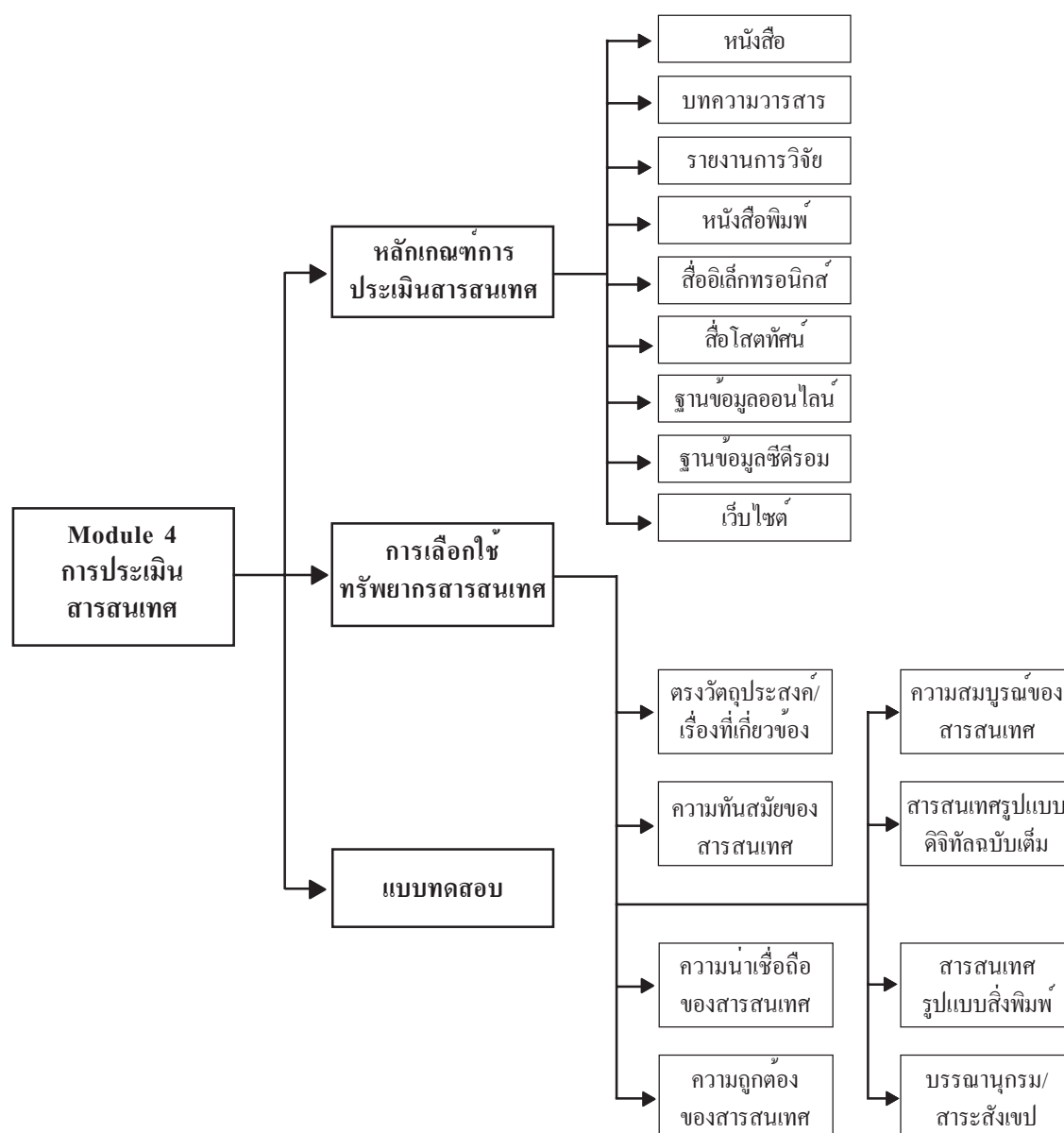
จากการศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.21$)

ดังนั้น เมื่อนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา มีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศน้อยที่สุดเมื่อใดเปรียบเทียบกับทั้ง 6 มาตรฐาน จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศให้แก่นิสิต โดยต้องให้นิสิตรู้จักเลือกแหล่งสารสนเทศต่างๆ เลือกวิธีการค้นคืนสารสนเทศ และกำหนดกลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศซึ่งในมาตรฐานที่ 2 นี้ จะต้องนำเสนอในรายละเอียดการค้นหาสารสนเทศมากเป็นพิเศษกว่ามาตรฐานอื่นๆ เพื่อที่จะทำให้ให้นิสิตมีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการของตนเอง โดยใช้กลวิธีการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏดังภาพที่ 5

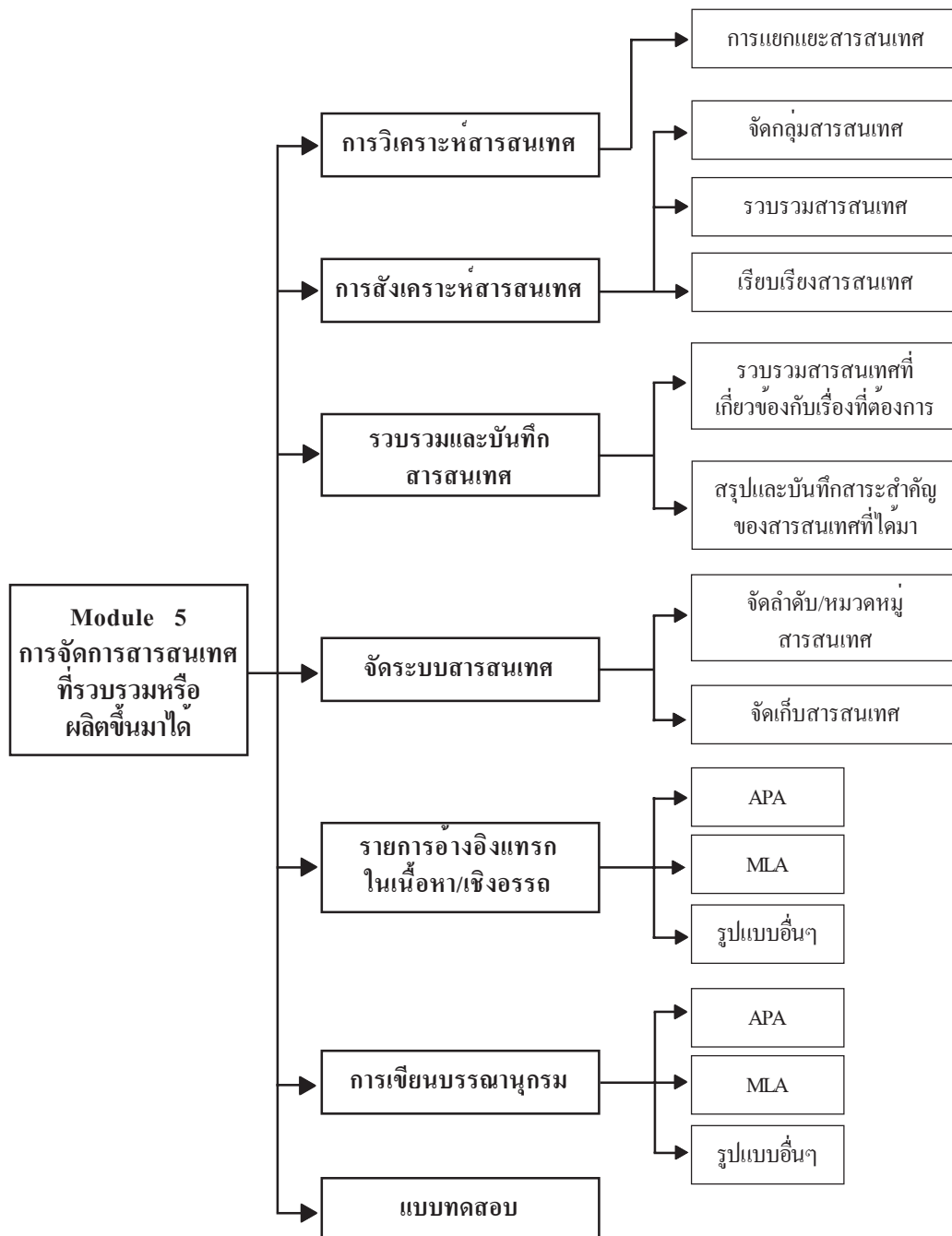
ภาพที่ 4 Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศ

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.42$) ซึ่งในมาตรฐานนี้นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศสูงกว่ามาตรฐานอื่นๆ ฉะนั้นควรจะศึกษา และทบทวนเพิ่มเติม ปรากฏดังภาพที่ 5

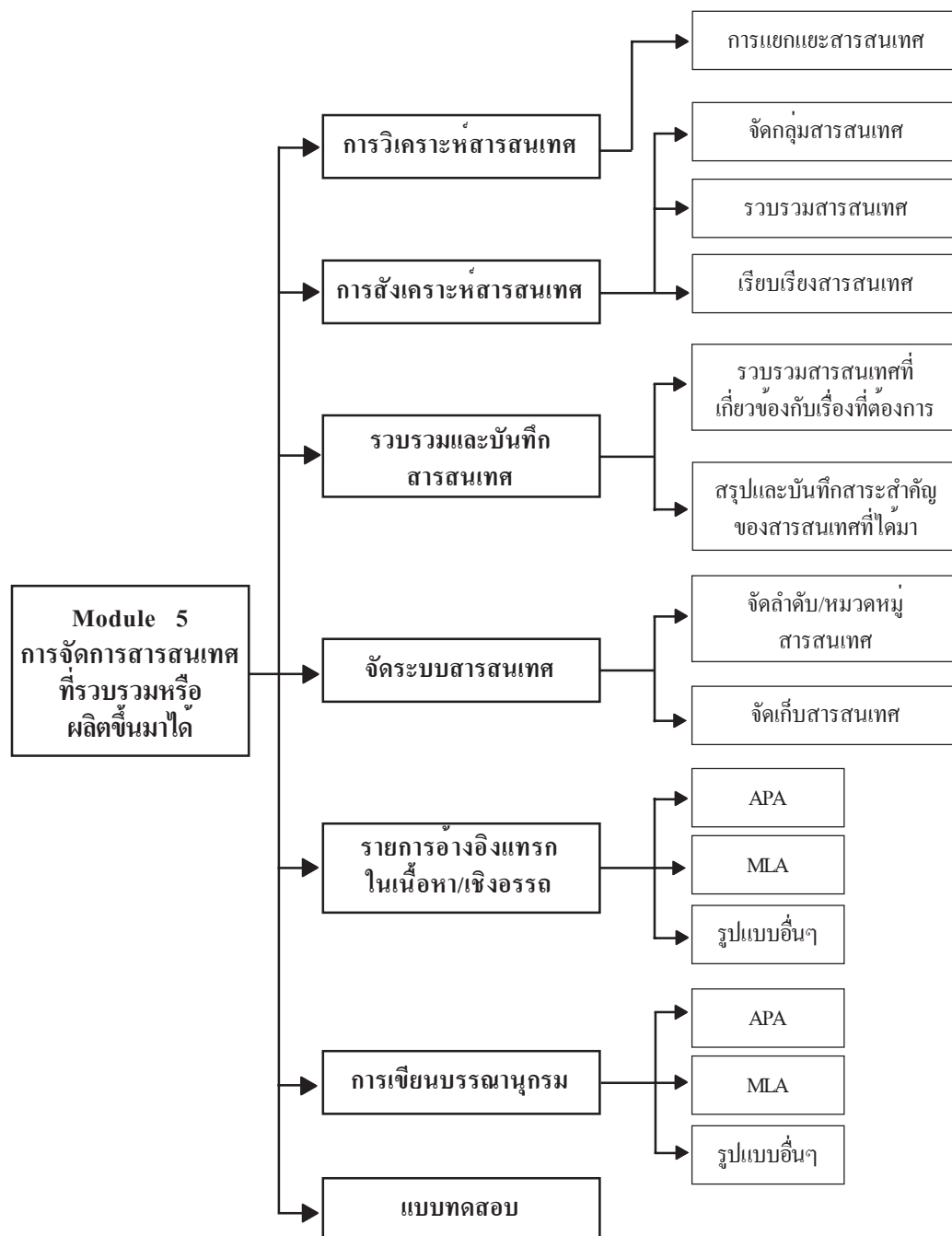
ภาพที่ 5 Module 4 การประเมินสารสนเทศ

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ ($\bar{x} = 3.28$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต โดยจัดมาตรฐานที่ 4 เป็นลำดับที่ 5 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้องเน้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมและบันทึก จัดระบบสารสนเทศ รวมทั้งเขียนรายการอ้างอิง แทรกในเนื้อหา/ เชิงอรรถ และเขียนบรรณานุกรมแหล่งที่มาของสารสนเทศได้อย่างถูกต้องปรากฏดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ ($\bar{x} = 3.36$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ โดยจัดมาตรฐานที่ 5 เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้อเน้นให้นิสิตนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงาน ปัญหาพิเศษ โครงการ หรือบทความวิชาการ ฯลฯ ได้อย่างถูกต้อง ปรากฏดังภาพที่ 7

ภาพที่ 6 Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้

เมื่อศึกษาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ความสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ได้ ($\bar{x} = 3.36$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อได้เปรียบเทียบทั้ง 6 มาตรฐาน สามารถลำดับความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ โดยจัดมาตรฐานที่ 5 เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งในมาตรฐานนี้จะต้อเน้นให้นิสิตนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มาเขียนเรียบเรียงใหม่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงาน ปัญหาพิเศษ โครงการ หรือบทความวิชาการ ฯลฯ ได้อย่างถูกต้อง ปรากฏดังภาพที่ 7

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ทั้ง 6 มาตรฐาน โดยจำแนกตามคณะ พบว่า นิสิตคณะวิทยาการจัดการ ควรจะศึกษาเพิ่มเติม และฝึกปฏิบัติจริงใน Module 3 การเข้าถึงสารสนเทศให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากคณะวิทยาการจัดการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.13$) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.16$) ส่วนคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ควรจะศึกษาเพิ่มเติมมากเป็นพิเศษใน Module 5 การจัดการสารสนเทศที่รวบรวม หรือผลิตขึ้นมาได้ เนื่องจากคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในมาตรฐานที่ 4 ความสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ ($\bar{x} = 3.32$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนควรแนะนำ และกระตุ้นให้นิสิตได้มีประสบการณ์ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีการมอบหมายงานให้ไปค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ โดยรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวส่งอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศของนิสิตได้
2. อาจารย์ผู้สอนควรเอาใจใส่และส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อสร้างเสริมให้นิสิตมีความสามารถในการคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทั้งนี้เพราะการรู้สารสนเทศเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องๆ เพื่อสร้างสมทักษะและความเชื่อมั่นให้แก่ นิสิต โดยผ่านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง
3. ควรให้รายวิชาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า เป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตทุกคณะ เพื่อให้ นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศดียิ่งขึ้นและเป็นผู้รู้สารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
2. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยเน้นเฉพาะด้านในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ในเชิงลึก เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ นิสิตมีความสามารถในการค้นหาสารสนเทศโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยทั้ง 6 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 2 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
3. ควรศึกษาวิเคราะห์รูปแบบบทเรียนช่วยสอน ทักษะการรู้สารสนเทศบนเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ Module ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ สุขมาก. การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริการและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. CARIL (CAR for Information Literacy. (ออนไลน์), 2549. แหล่งที่มา : <http://www.car.chula.ac.th/Services/files/eCourses.htm>. (6 มกราคม 2549).
- ชุดิมา สัจจามนต์. "การรู้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาคณไทยและสังคมไทย," *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*. 14, 3 (2544) : 50-63.
- ดวงกมล อุณจิตติ. การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- ทรงพันธ์ เจริมประยอง. "ห้องสมุดกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ," *วารสารห้องสมุด*. 48, 1 (2547) : 15-28.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. "ห้องสมุดมิติใหม่," *วารสารห้องสมุด*. 49, 1 (2548) : 57-60.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ปกาศา เจียวกก. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. บทเรียนออนไลน์วิชาการรู้สารสนเทศ. (ออนไลน์). 2549. แหล่งที่มา : <http://vdo.kku.ac.th/mediacenter/mediacenter-uploads/lib/html/1071/home.htm>. (6 มกราคม 2549).
- มหาวิทยาลัยบูรพา. บทเรียนช่วยสอนการใช้ห้องสมุด. (ออนไลน์). 2550. แหล่งที่มา : <http://www.lib.buu.ac.th/tutorial/index.html>. (12 มกราคม 2550).
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. Information Literacy Program. (ออนไลน์). 2549. แหล่งที่มา : <http://ill.msu.ac.th/education/index.php>. (10 ธันวาคม 2549).
- รังสรรค์ สุกันทา. "การรู้สารสนเทศ: ชีตความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต," *วารสารครุศาสตร์*. 28, 3 (2543) : 17-24.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- วิภากรณ บำรุงจิตต์. ทักษะทางสารสนเทศและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- วุฒิพงษ์ บุญสง. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ศิริพร สุวรรณะ. "ความรู้และทักษะทางสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา," *บรรณสาร สพบ*. 31, 1 (2542) : 35-49.
- ศิวราช ราชพัฒน์ และภรณ์ ศิริโชติ. "การสอนการรู้สารสนเทศทางเว็บไซต์ของห้องสมุด," *บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ มข*. 21, 2 (2546) : 81-87.
- สมฤดี หัตถาพงษ์. การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- สมาน ลอยฟ้า. "การรู้สารสนเทศ: ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ," *บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ มข*. 19, 1 (2544) : 1-5.
- _____. "การสอนการใช้ห้องสมุด : พัฒนาการและแนวโน้ม," *วารสารห้องสมุด*. 46, 2 (2545) : 21-29.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา, 2544.
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. "การรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา," *วารสารสารนิเทศ*. 10, 1-2 (2546) : 35-43.
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. "แบบจำลองการรู้สารสนเทศ," *วารสารบรรณศาสตร์*. 12, 2 (2540) : 57-68.
- เสริมศรี ไชยสร, สุรพล บัวพิมพ์, สุนทรี คนเที่ยง. รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.

- Auderson, M. A. "Designing outcomes standards for information literacy," *Colorado Libraries*. 23, 4 (1997) : 41-42.
- Australian National University. *Graduate Information Literacy Program (GILP)*. (online). 2006.
Available : <http://ilp.anu.edu.au/>. (8 Jan 2006).
- Association of College and Research Libraries. *Competency standards for higher education standards, Performance indicator information literacy and outcomes*. (online). 2000. Available : <http://www.ala.org/acrl/ilstandardlo.htm>. (14 July 2005).
- _____. *Objectives for information literacy Instruction : A model statement for academic librarians*. (online). 2001.
Available : <http://ala.org/acrl/guides/objinfolit.html>. (15 July 2005).
- _____. *Information literacy competency standards for higher education*. (online). 2003. Available : <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm>. (14 July 2005).
- Behrens, S. J. "A conceptual analysis and historical overview of information literacy," *College & Research Libraries*. 55, 4 (1994) : 309-322.
- Breivik, P. S., and Gordon, E. G. *Information literacy: Revolution in the Library*. New York : McMillan, 1989.
- Bury, S., and Oud, J. *Usability testing of an online information literacy tutorial*. (online). 2005. Available : www.emeraldinsight.com/0090-7324.htm. (2 September 2005).
- Caravello, P. S., et al. *Information competence at UCLA: Report of a survey project*. (online). 2001.
Available : http://www.library.ucla.edu/infocompetence/info_comp_report01. (14 July 2005).
- Central Queensland University. *Information literacy at CQU*. (online). 2006, Available : <http://www.library.cqu.edu.au/finding/compass/home.htm>. (7 Jan 2006).
- Crouse, W. F., Kasbohm, K. E. *Information literacy in teacher education : A collaborative model*. (online). 2004. Available : http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/shared/shared_main.jhtml;jsessionid=JIMBOELELHJZJQA3DIKSFF4ADUNGIIIV0?_requestid=48247. (19 February 2005).
- Curran, C. "Information literacy and the public library," *Public Libraries*, 29, 6 (1990) : 349-353.
- Doyle, C. S. *A concept for the information age*. (online). 1992. Available : [http://leraning.kern.org/tlc_resources/stories/storyReader\\$25](http://leraning.kern.org/tlc_resources/stories/storyReader$25). (19 February 2005).
- _____. *Information literacy in an information society : A concept for the information age*. New York : ERIC clearing house on information and technology Syracuse University, 1994.
- Eisenberg, M. B. and Johnson, D. *Computer skill for information problem-solving : Learning and teaching technology in context*. (online). 1996. Available : <http://ericit.org/digests/EDO-IR-1996-04.html>. (21 July 2004).
- Eisenberg, M. B., Lowe, C. A., Spitzer, K. L. *Information literacy : Essential skills for the information age*. Westport : Libraries, 1998.
- _____. *Information literacy : Essential skills for the information age* (2nd ed.). Westport : Florida International University. Information literacy at Florida International University. (online). 2006. Available : <http://intra.fiu.edu/library/tutorial/>. (7 Jan 2006).
- Florida International University Libraries. *Information literacy at Florida International University : A proposal for faculty senate from undergraduate council*. (online). 2000. Available : <http://www.fiu.edu/~library/ili/iliprop.html>. (28 October 2003).
- Greer, A., Weston, L., Alm, M. "Assessment of learning outcomes : A measure of progress in library literacy," *College & Research Libraires*, 52, 6 (1991) : 549-557.
- Hartman, E. *Understanding of information literacy: The perceptions of first year undergraduate students at the University of Ballarat*. (online). 2001. Available : http://web1.infotrac.galegroup.com/pur/=rc1_O_A77434595. (16 July 2005).

- Hepworth, W. *A study of undergraduate information literacy and skills: The Inclusion of information literacy and skill in the undergraduate curriculum, Paper presented at the International Federation of Library Associations and Institutions Annual Conference, Bangkok, Thailand. August 20-28, 1999.* (online). 1999. Available : <http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/107-124e.htm>. (16 July 2005).
- Humes, B. *Understanding information literacy.* (online). 1999. Available : <http://www.ed.gov/pubs/UnderLit/understanding.html>. (11 June 2005).
- IFLA. *67th IFLA council and general conference. August 16-25, 2001.* (online). 2001. Available : <http://www.ifla.org.html>. (16 August 2001).
- Julien, H. "Information literacy instruction in Canadian academic libraries : Longitudinal trends and international comparisons," *College & Research Libraries*. 61, 6 (2000) : 510-523.
- Kuhlthau, C. C. "Information skills for an information society : A review of research," *Information Reports & Bibliographies*, 19, 3 (1990) : 14-26.
- Kurbanoglu, S. S. "Self-efficacy : A concept closely linked to information literacy and lifelong Learning," *Journal of Documentation*, 59, 6 (2003) : 635-646.
- Lenox, M. & Walker, M. L. "Information literacy in the educational process," *Educational Forum*. 57, (1993) : 312-324.
- McCrack, L. J. "Academic programs for information literacy : Theory and Structure," *RQ*. 31, 4 (1992) : 485-495.
- Plotnick, E. *An assessment of information literacy among graduating teacher education majors of four Pennsylvania State System of Higher Education (SSHE) Universities.* (online). 1999. Available : <http://www.ericit.org/digest/EDO-IR-1999-02.html>. (19 July 2005).
- Rehman, S., Mohammad, G. P. "Relationship of library skills with selected personal and academic variables : A study of the undergraduate students of Kuwait University," *International Information & Library Review*, 34, 1 (2002) : 1-20.
- Schloman, B. *Information literacy : The benefits of partnership.* (online). 2001. Available : http://www.nursingworld.org/ojin/infocol/info_5.html. (14 July 2005).
- Seamans, N. H. *Information literacy : A study of freshman student's perceptions with recommendations.* (online). 2000. Available : <http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-05142001-104550/>. (16 July 2005).
- Spitzer, K. L., Eisenberg, M. B., Lowe, C. A. *Information literacy essential skills for the information age.* New York : ERIC clearinghouse on information technology, 1998.
- Thompson, H. M., Henley, S. A. *Fostering information literacy: Connecting national standards, goals 2000 and the SCAN report.* Englewood, Colorado : Library Limited, 2000.
- University of Calgary. *Information literacy group.* (online). 2000. Available : <http://www.Ucalgary.ca/library/ILG/action.html>. (16 July 2006).
- University of California Los Angeles Instructional Service Advisory Committee. *UCLA library's information competency survey.* (online). 2001. Available : <http://www.bol.ucla.edu/%7Ejeherschm/project.>, (19 June 2004).
- University of Iowa. *University of Iowa information literacy initiative.* (online). 2002. Available : <http://www.lib.uiowa.edu/user-ed/uiiassignments.html>. (28 August 2005).
- University of Putra Malaysia. *Information literacy program.* (online). 2000. Available : <http://lib.ump.edu.my/inflite.html>. (28 August 2005).
- WAAL Information Literacy Committee. *Information literacy competencies and criteria for academic libraries in Wisconsin Fall 1998.* (online). 2002. Available : <http://www.wla.lib.wi.us/waal/infolit/html>. (28 October 2004).